

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Miluše Doškové a soudců JUDr. Karla Šimky a Mgr. Evy Šonkové v právní věci žalobkyně: **a) A. M. K., b) nezl. A. M.**, zast. žalobkyní a) – zákonnou zástupkyní, obě zastoupené Mgr. Pavlem Čížinským, advokátem se sídlem Havlíčkovo náměstí 189/2, Praha 3, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-156/ZA-ZA11-P10-2018, v řízení o kasačních stížnostech žalobkyně a) a b) proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2020, č. j. 13 Az 33/2019 – 28,

t a k t o :

- I.** Rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 29. 10. 2020, č. j. 13 Az 33/2019 – 28, **se zrušuje.**
- II.** Rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-156/ZA-ZA11-P10-2018, **se zrušuje** a věc **se vrací** žalovanému k dalšímu řízení.
- III.** Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobkyním a) a b) na náhradě nákladů řízení o kasačních stížnostech částku **11 120 Kč** k rukám jejich zástupce Mgr. Pavla Čížinského, advokáta, a to do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-156/ZA-ZA11-P10-2018 (dále jen „napadené rozhodnutí“), nebyla žalobkyním a) a b) udělena mezinárodní ochrana podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

[2] Rozhodnutí žalovaného napadly žalobkyně a) a b) u Městského soudu v Praze (dále jen „městský soud“) žalobou, jíž se domáhaly jeho zrušení a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. Žalobkyně a) namítala, že jí byl ustanoven tlumočnický uzbekého jazyka, který jí dobře nerozuměl; poukázala také na to, že má kyrgyzskou státní příslušnost a je uzbeké národnosti, ovšem dle napadeného rozhodnutí je její národnost kyrgyzská. Důvodem opuštění země původu

byly politické aktivity jejího manžela, který byl opakovaně perzekuován (je člen opoziční strany Ata Meken, podílel se na organizaci mítinků, byl zatčen a opakovaně zbit policií), což mělo negativní dopad do života celé rodiny. Návratu do země původu se obává rovněž s ohledem na svou uzbeckou národnost. Nesouhlasila s kusým a formálním odůvodněním neudělení humanitárního azylu a doplňkové ochrany. Napadené rozhodnutí považovala taktéž za nepřezkoumatelné.

Rozsudek městského soudu

[3] Městský soud rozsudkem ze dne 29. 10. 2020, č. j. 13 Az 33/2019 - 28 (dále jen „napadený rozsudek“), podanou žalobu zamítl. Poznamenal, že pouhý výčet zákonných ustanovení, která měl správní orgán porušit, nelze považovat za žalobní bod. Naznal, že žalovaný řádně zjistil skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, přičemž shromáždil dostatek aktuálních a relevantních informací o zemi původu; vyjádřil se přitom ke všem tvrzením, která žalobkyně učinily v průběhu správního řízení. Ztotožnil se (dlouhou citací) s názorem žalovaného uvedeným ve vyjádření k žalobě, že manžel žalobkyně a) v zemi původu nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, se státními orgány problémy neměl, zemi původu opustil legálně, s vlastním cestovním pasem a bez jakýchkoli obtíží. Rovněž žalobkyně a) neuváděla a žalovaný ani nezjistil, že by byla v zemi původu pronásledována z důvodu dle § 12 písm. b) zákona o azylu nebo že by jí v této souvislosti v případě návratu do země původu hrozilo nějaké nebezpečí. Namítané problémy spojené s národností žalobkyně a) nemohou dle soudu dosáhnout intenzity požadované v § 12 písm. b) zákona o azylu. Ohledně neudělení azylu dle § 13 téhož zákona (za účelem sloučení rodiny) soud souhlasil se žalovaným, že ze zjištění, která učinil, nevyplývá, že by žalobkyně splňovaly důvody daného ustanovení. K námitce brojící proti nevyporádání se s existencí důvodů pro udělení humanitárního azylu městský soud konstatoval, že žalovaný se zabýval jejich rodinnou, sociální a ekonomickou situací, přičemž přihlédl i k věku a zdravotnímu stavu. Žalobkyně a) má ve vlasti vybudované zázemí; je dospělou, plně svéprávnou osobou, která byla a je schopna si zajistit prostředky na své životní potřeby prací; v Kyrgyzstánu má rodinné příslušníky, na něž se může obrátit. Ani v případě nezletilé žalobkyně b) nejsou z pohledu jejího zdravotního stavu, osobní a rodinné situace dány takové skutečnosti, na základě nichž by bylo namísto jí udělit humanitární azyl. Dle městského soudu nebyl naplněn neurčitý právní pojem „*v případě hodném zvláštního zřetele*“, tedy nebyl dán prostor pro správní uvážení žalovaného, zda humanitární azyl udělit. Soud se ztotožnil též s tím, že nebyly splněny ani podmínky pro udělení doplňkové ochrany podle § 14a zákona o azylu. Kyrgyzský právní systém neumožňuje udělit trest smrti za žádný trestný čin; žalobkyně a) neměla ve vlasti žádné problémy se státními orgány či bezpečnostními složkami v míře odpovídající mučení či nelidskému zacházení a ze shromážděných zpráv nelze předpokládat, že by žalobkyně byly po návratu do vlasti za svůj pobyt v zahraničí jakkoliv postihovány či ohroženy nebezpečím vážné újmy. V Kyrgyzstánu neprobíhá ozbrojený konflikt, který by je mohl ohrozit na životě či lidské důstojnosti. Vycestování žalobkyň pak soud neshledal ani v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Nepřisvědčil též tomu, že pohovor nebyl veden důkladně a při překladu mohly vzniknout nesrovnalosti; ze správního spisu je dle něj zřejmé, že pohovor byl veden pečlivě, žalobkyně a) měla k dispozici tlumočnicka, zpětného přetlumočení nevyužila a připravila se tak o možnost provést případné korekce. Během pohovoru neměla vůči tlumočnickovi připomínky, odpovídala logicky, tudíž musela tlumočnickovi dobře porozumět, protokoly podepsala jako správné a bez připomínek. Soud odkázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 1. 2009, č. j. 2 Azs 91/2008 – 66, či ze dne 8. 6. 2011, č. j. 2 Azs 5/2011 – 77; pokud měla žalobkyně a) konkrétní pochybnosti o tlumočení, měla je vyjavit již v průběhu řízení. K namítané nesrovnalosti ohledně národnosti soud vyslovil, že žalobkyně a) uvedla státní příslušnost Kyrgyzstán a národnost kyrgyzská; z obsahu správního spisu je zřejmé, že je Uzbecka, nicméně do pasu si nechala napsat kyrgyzskou národnost.

pokračování

II. Kasační stížnosti žalobkyň a vyjádření žalovaného

[4] Proti rozsudku městského soudu podaly žalobkyně a) a b) [dále jako „stěžovatelka a)“ a „stěžovatelka b)“, příp. společně „stěžovatelky“] kasační stížnosti, ve kterých jej navrhly zrušit a věc vrátit městskému soudu k dalšímu řízení. Stěžovatelka a) předeslala, že požádala o mezinárodní ochranu spolu se svým manželem, který se v zemi původu politicky angažoval, byl členem strany Ata Meken (částečně byl touto stranou i placen); v souvislosti s touto politickou činností (organizováním demonstrací a účastí na nich) byl pronásledován (zatčen a zbit). V obavách z dalšího pronásledování proto společně odešli do České republiky. V rámci správního řízení popsala opakované příchody policie do jejich domu a zatýkání jejího manžela; následně však žalovaný konstatoval absenci odůvodněného strachu z pronásledování dle § 12 zákona o azylu. Takový postup si vysvětluje jedine tak, že její výpověď byla vyhodnocena jako nevěrohodná; v napadeném rozhodnutí i rozsudku však zcela chybí jakékoli zhodnocení věrohodnosti její výpovědi, protože jsou nepřezkoumatelné. Žalovaný i soud dle ní přistupují ke stavu věci a podkladům řízení selektivním způsobem; v některých ohledech přejímají závěry učiněné v rámci řízení jejího manžela a syna (nedůvěru vůči tvrzením ohledně jednání policie), zároveň však situace jejího manžela není v rámci přezkoumávaného řízení zohledňována v celé její komplexnosti. Při vyhodnocování existence odůvodněné obavy z pronásledování je přitom zcela nezbytné přistupovat k rodině jako k celku. Postup policie země původu vůči jejímu manželovi činí její obavy důvodnými; pakliže tedy žalovaný chtěl v jejím případě zpochybnit azylové důvody podle § 12 zákona o azylu, nemohl tak činit, aniž by se zabýval řízením o žádosti jejího manžela. Prosté konstatování, že mu azyl nebyl udělen, je naprosto nedostatečné. Nadto uvádí, že ani převzetí úvah ohledně nevěrohodnosti jejího manžela by nebylo dostatečné, neboť tyto byly zcela kusé a samy nepřezkoumatelné; z tohoto důvodu sama doslovně zopakovala námitky uplatněné v kasační stížnosti jejího manžela a syna. Pro posouzení otázky, zda obavy stěžovatelek z pronásledování jsou důvodné, bylo zcela nezbytné učinit přezkoumatelné závěry ohledně pronásledování manžela stěžovatelky a); vzhledem k tomu, že napadené rozhodnutí se této problematice nevěnovalo, opět připojily citaci z jeho kasační stížnosti. Stěžovatelka b) pak poukazuje na to, že její nárok na udělení azylu dle § 13 zákona o azylu je vázán na nárok jejich rodičů. Odkazuje na zásadu vyplývající z judikatury, že v azylovém řízení je třeba rodinu posuzovat jako celek, tedy že děti v zásadě sledují postavení svých rodičů, neboť žádosti o udělení mezinárodní ochrany jsou v případě rodinných příslušníků zpravidla vzájemně provázané a dotýkají se rodiny jako celku. Dále stěžovatelky uvádějí, že mají též subsidiární nárok na udělení doplňkové ochrany dle § 14a odst. 2 písm. b) a d) zákona o azylu, stěžovatelka b) navíc dle § 14b téhož zákona. Zdůrazňují, že občané Kyrgyzstánu bývají při svém návratu vyslýcháni, přičemž žádost o mezinárodní ochranu může vést k postihu; toto bylo v řízení doloženo podklady shromážděnými žalovaným i manželem stěžovatelky a). Vypořádání tohoto žalobního bodu přitom v napadeném rozsudku naprosto absentuje, neboť otázku udělení doplňkové ochrany soud „vyřešil“ odkazem na odůvodnění rozhodnutí žalovaného a sám neuvedl niče. Stěžovatelky nesouhlasí též s posouzením jejich nároku na udělení humanitárního azylu; jsou přesvědčeny, že vyhodnocení možnosti jeho udělení je zcela závislé na zjištění okolností hodných zvláštního zřetele a nemůže proběhnout za předpokladu, že není řádně zjištěn skutečný stav věci.

[5] Přijatelnost kasačních stížností pak stěžovatelky spatřují v tom, že se městský soud odchýlil od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu a jeho pochybení jsou takové povahy, že mohou mít dopad do jejich hmotněprávního postavení. Dalším důvodem je potřeba vyřešit otázku postavení členů opozičních politických stran v Kyrgyzstánu (zejména členů a příznivců strany Ata Meken), a to především v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2017 a s uvězněním Omurbeka Tekebaeva.

[6] Žalovaný ve svém vyjádření uvedl, že neshledal existenci žádného z taxativně vymezených důvodů udělení azylu dle § 12 zákona o azylu. V průběhu řízení bylo zjištěno, že stěžovatelkám v zemi původu nehrozí pronásledování a jimi zmiňované obavy nelze označit za odůvodněný strach z pronásledování; svůj závěr přitom podložil relevantními podklady. Rovněž nebyl shledán zvláštního zřetele hodný důvod pro udělení humanitárního azylu, neboť stěžovatelka a) neuváděla žádné mimořádné okolnosti a tyto ani nebyly zjištěny. Ze země původu vycestovala proto, aby následovala manžela; Kyrgyzstán opustila legálně autobusem, bez problémů, s vlastním cestovním pasem, z čehož vyplývá, že o její osobu nemají místní státní orgány zájem. Napadený rozsudek soudu je dle žalovaného dostatečně odůvodněný, soud se zabýval všemi námitkami stěžovatelek a veškeré jeho úvahy jsou logicky a srozumitelně vysvětleny a podloženy.

III. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[7] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval posouzením, zda byly splněny podmínky řízení. Zjistil, že kasační stížnosti byly podány včas, osobami oprávněnými, proti rozhodnutí, vůči němuž jsou ve smyslu § 102 s. ř. s. přípustné, stěžovatelky jsou v řízení zastoupeny advokátem dle § 105 odst. 2 s. ř. s. a jsou splněny i obsahové náležitosti stížností dle § 106 s. ř. s.

[8] Před přistoupením k meritu věci, tj. posouzení důvodnosti kasačních stížností, se Nejvyšší správní soud musel nejdříve zabývat otázkou jejich přijatelnosti. Podle § 104a s. ř. s., ve znění do 31. 3. 2021, totiž Nejvyšší správní soud odmítne kasační stížnost ve věcech mezinárodní ochrany pro nepřijatelnost, jestliže ta svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Neurčitý právní pojem „*přesah vlastních zájmů stěžovatele*“ byl v usnesení Nejvyššího správního soudu dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publ. pod č. 933/2006 Sb. NSS (dostupné stejně jako ostatní citovaná rozhodnutí Nejvyššího správního soudu z www.nssoud.cz), vyložen tak, že kasační stížnost bude posouzena jako přijatelná v případě, že 1) vznáší ne plně prejudikovanou právní otázku; 2) obsahuje právní otázku, která je dosavadní judikaturou řešena rozdílně; 3) je potřeba učinit judikaturní odklon; 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se přitom v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[9] Kasační stížnost tedy může být ve věcech mezinárodní ochrany přijatelná mimo jiné v případě zásadního pochybení soudu (byť týkající se toliko jednotlivého případu), které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele. Tak je tomu z níže uvedených důvodů i v nyní projednávané věci. Kasační stížnosti stěžovatelek jsou proto ve smyslu § 104a s. ř. s. přijatelné a soud přistoupil k jejich posouzení.

[10] Kasační stížnosti jsou důvodné.

[11] Nejvyšší správní soud se již zabýval situací, kdy tvrzené důvody pro udělení mezinárodní ochrany žadatele jsou zcela odvozeny od jeho rodinného příslušníka. Úspěšnost žádosti je v takovém případě závislá na úspěchu žádosti rodinného příslušníka, od něhož jiní žadatelé své důvody pro udělení mezinárodní ochrany odvozují (srov. rozsudek NSS ze dne 5. 11. 2008, č. j. 9 Azs 14/2008 - 57). V rozsudku ze dne 27. 9. 2019, č. j. 4 Azs 345/2018 - 32, se pak Nejvyšší správní soud zabýval, shodně jako v nyní projednávané věci, kasační stížností žadatelky, která své azylové důvody taktéž zcela odvozovala od situace svého manžela; rozhodoval přitom

pokračování

poté, co na základě jeho kasační stížnosti bylo zrušeno rozhodnutí žalovaného neudělující mu mezinárodní ochranu. Nejvyšší správní soud tehdy konstatoval: „Vzhledem k tomu, že stěžovatelky odvozuji odůvodnění žádosti o mezinárodní ochranu právě od manžela stěžovatelky a), vychází Nejvyšší správní soud z výše citovaného rozsudku 1. senátu NSS [rozhodnutí o kasační stížnosti manžela]. (...) Vzhledem k tomu, že skutkové příběhy ve věci stěžovatelek a ve věci manžela stěžovatelky a) spolu úzce souvisí, nelze po stěžovatelkách požadovat, aby uváděly pouze důkazy týkající se její osoby či jejich dětí a nikoli jeho, když důvodem, pro který žádají o mezinárodní ochranu, je právě novinářská činnost manžela stěžovatelky a), resp. pronásledování, kterému je rodina právě z tohoto důvodu vystavena. Vzhledem k výše uvedenému je zcela mylný úsudek žalovaného, že stěžovatelkám nelze udělit azyl dle § 12 písm. a) či písm. b) zákona o azylu, jelikož stěžovatelky nebyly samy nijak politicky aktivní, hovoří pouze o problémech manžela stěžovatelky a), ale ony samy separátní problémy týkající se pouze jejich osob neměly. (...) Závěr žalovaného, že stěžovatelka a) v průběhu řízení neuvedla žádné skutečnosti, na základě kterých by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela ve své vlasti činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod ve smyslu § 12 písm. a) zákona o azylu, za kterou by byla azylově relevantním způsobem pronásledována, či byly pronásledovány její děti, nemůže obstát. S ohledem na provázanost řízení o mezinárodní ochranu a na shora označenou judikaturu, měl žalovaný z úřední moci přiblídnout k důkazům poskytnutým manželem stěžovatelky a). (...) S ohledem na akcesoritu azylových příběhů a s ohledem na skutečnost, že stěžovatelka a) odvíjí žádost o mezinárodní ochranu od důvodů jejího manžela, (...) bylo povinností žalovaného, jakož i krajského soudu, vzít tyto skutečnosti [azylové důvody manžela] v potaz a vypořádat všechny relevantní důkazy svědčící o naplnění azylových důvodů ve smyslu zákona o azylu. (...) K hodnocení naplnění azylových důvodů na základě § 12 písm. a) zákona o azylu žalovaný ke stěžovatelce a) konstatoval, že dotyčná nebyla nijak politicky aktivní, a jak sdělila, nemá žádné politické přesvědčení; stejně tak je tomu i v případě jejich dětí, ke kterým dotyčná v tomto ohledu nic nedodala. Takto strohé odůvodnění však nemůže obstát, a to vzhledem k uvedeným judikатурním závěrům ohledně provázanosti žádostí o mezinárodní ochranu.“

[12] Obdobná situace jako ve výše citovaném rozsudku nastala též v přezkoumávané věci. Stěžovatelka a) totiž dle protokolu o pohovoru k žádosti o udělení mezinárodní ochrany ze dne 21. 2. 2018 před žalovaným uvedla: „téměř každý měsíc k nám chodili domů policisté v uniformě. Odvedli manžela. Pak můj švagr pomohl manželovi z vazby. Před volbami, v září 2017, odvedli mého muže policisté z domova, zbili ho. Od února 2017 přicházeli téměř každý měsíc. Když odvedli manžela v září, byl ve vazbě delší dobu. (...) zbili mého muže a autem ho odvedli z domova (...) bývalo to téměř každý měsíc (...) [manžela odváděli], protože zatkli lidra strany a aby můj manžel neorganizoval mítinky. Aby se národ nedozvěděl o pravdě (...) odvezli ho asi 8x (...) odvezli manžela násilím. Nedobrovolně. Donutili ho. Při každé návštěvě jsem viděla 3-4 policisty. Měli policejní uniformu. (...) Drželi ho 3-4 dny, v každém případě. Výjimkou je září, to manžela drželi dlouho (...) při každé návštěvě ho zbili (...) [měl] modřiny, zlomeniny neměl.“ V žalobě proti napadenému rozhodnutí jasně akcentovala, že „primárním důvodem k opuštění Kyrgyzstánu byly politické aktivity mého manžela, který byl opakovaně perzekuován policií. Manžel jakožto člen opoziční strany Ata Meken, který se podílel na organizaci mítinků, byl zatčen a opakovaně zbit policií. Návštěvy policie a vše s tím související měly velmi negativní dopad do životů nejen našich, ale i naší nezř. dcery. (...) důvodem vycestování ze země byly potíže, které měl manžel, v tomto zcela odkazují na spisový materiál vedený ve věci žaloby proti rozhodnutí Ministerstva vnitra České republiky, odboru azylové a migrační politiky č. j. OAM-157/ZA-ZA11-P10-2018 ze dne 29. 5. 2019 (žalobu podanou manželem přikládám jako přílohu č. 2) (...) s ohledem na potíže, které manžel měl, měl se správní orgán více zabývat možností udělení azylu dle § 13 zákona o azylu.“ Městský soud se přesto k otázce (tvrzené) perzekuce manžela stěžovatelky a) z důvodů jeho opozičních politických aktivit sám nikterak nevyjádřil; toliko ocitoval vyjádření žalovaného k žalobě, že „žalobce (manžel) v zemi původu nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod, s (kyrgyzskými) státními orgány problémy neměl, zemi původu opustil legálně, s vlastním cestovním pasem, bez jakýchkoli obtíží.“ Taktéž k obavám samotných stěžovatelek souvisejícím s pronásledováním manžela stěžovatelky a) městský soud naprosto stručně citoval z vyjádření žalovaného, že „žalobkyně rovněž neuváděla a žalovaný ani nezjistil, že by tato byla v zemi původu pronásledována z důvodů uvedených v ustanovení § 12 písm. b) ZoA“; a sám toliko

doplnil, že „rovněž jako žalovaný neshledal v případě žalobkyň naplnění podmínek pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.“ Takto lakonické konstatování (zcela ignorující předestíranou pozici manžela stěžovatelky a) v zemi původu, resp. jeho tvrzené pronásledování z důvodu uplatňování politických práv mající údajně vliv na celou rodinu) je samo o sobě nedostatečné a činí posouzení městského soudu nepřezkoumatelným pro nedostatek důvodů. Stejně tak se ovšem otázkou pronásledování manžela stěžovatelky a) při posuzování důvodů dle § 12 písm. b) zákona o azylu téměř vůbec nezabýval ani sám žalovaný, který toliko uvedl, že samy stěžovatelky nečelily žádnému závažnému jednání vůči jejich osobám (srov. str. 6 napadeného rozhodnutí). Žalovaný ani městský soud tedy žádosti o mezinárodní ochranu stěžovatelek nesprávně neposuzovaly ve vzájemné souvislosti s žádostí manžela stěžovatelky a) a jím tvrzenými azylovými důvody, na něž ostatně stěžovatelky ve správním i soudním řízení odkazovaly.

[13] Především je pak nutno zohlednit, že městský soud v napadeném rozsudku a stejně tak i žalovaný v napadeném rozhodnutí (byť jak shora uvedeno oba velmi povrchně) vyšli ze závěru vysloveného v rozhodnutí žalovaného ze dne 29. 5. 2019, č. j. OAM-157/ZA-ZA11-P10-2018, že manžel stěžovatelky a) nenaplnuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany, neboť ve vlasti nevyvíjel žádnou činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod a z jeho tvrzení ani ze skutkových zjištění nevyplývá, že by mohl být v zemi původu vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. že by mu v případě návratu do vlasti hrozilo skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a téhož zákona. Rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 7 Azs 354/2020 – 31, však byl ke kasační stížnosti manžela stěžovatelky a) zrušen rozsudek městského soudu ze dne 29. 10. 2020, č. j. 13 Az 34/2019 – 34, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti výše specifikovanému rozhodnutí žalovaného, kterým mu nebyla udělena mezinárodní ochrana. S ohledem na akcesoritu „azylových příběhů“ stěžovatelky a) a jejího manžela je proto nezbytné z tohoto rozsudku zdejšího soudu v nynějším řízení vycházet (srov. rozsudek NSS ze dne 27. 9. 2019, č. j. 4 Azs 345/2018 – 32). Závazný právní názor vyslovený k posouzení věrohodnosti manžela stěžovatelky a) je totiž rozhodující také pro posouzení azylových důvodů stěžovatelky a) dle § 12 písm. b) zákona o azylu, resp. další rozhodnutí žalovaného o žádosti o mezinárodní ochranu manžela vydané v intencích tohoto zrušujícího rozsudku NSS může být relevantní pro případný azylový důvod obou stěžovatelek dle § 13 zákona o azylu. Nadto, právě na argumentaci obsaženou v kasační stížnosti svého manžela odkazovala stěžovatelka a) ve své kasační stížnosti a učinila ji součástí svého podání.

[14] Nejvyšší správní soud přitom v rozsudku ze dne 10. 6. 2021, č. j. 7 Azs 354/2020-31, přisvědčil manželovi stěžovatelky a), že městský soud potvrdil rozhodnutí žalovaného, které nemá oporu v obsahu správního spisu. Konstatoval, že: „*z rozhodnutí žalovaného, jakož i městského soudu plyne, že stěžejním důvodem pro závěr o absenci azylově relevantních důvodů žádosti stěžovatele a) [manžela nynější stěžovatelky a)], je nevěrohodnost jeho tvrzení o tom, že měl mít v zemi původu problémy v souvislosti se svými politickými aktivitami, pro které by mu mělo hrozit nebezpečí rovněž při návratu. Žalovaný, resp. městský soud, dovozují nevěrohodnost stěžovatele a) především na základě toho, že obsah jeho výpovědi neodpovídá informacím o zemi původu shromážděným žalovaným. Dále k závěru o snížené věrohodnosti stěžovatele a) dospívají na základě toho, že byl schopen bez problémů opustit zemi původu, že nebyl zadržen v návaznosti na svou účast na mítinku v Biskeku, kterého se účastnil krátce po svém prvním zadržení, a že jako spoluorganizátor neznal další organizátory mítinku, na němž došlo k jeho prvnímu zadržení. (...) Je třeba soublasit se žalovaným, resp. městským soudem, že ze shromážděných podkladů nevyplývá, že by osoby v obdobném postavení jako stěžovatel a), tedy řadový člen opoziční politické strany Ata Meken, který spoluorganizoval mítinky, byly v souvislosti s prezidentskými volbami v roce 2017 vystaveny pronásledování ve smyslu zákona o azylu. To je však dáno především tím, že materiály o zemi původu shromážděné žalovaným se k situaci v Kyrgyzstánu vyjadřují velmi obecně a osobami v postavení obdobném stěžovateli a) se nijak podrobněji nezabývají. I z těchto zpráv je však zřejmé, že v Kyrgyzstánu dochází k omezení práva na svobodu*

pokračování

projevu, nenásilného shromažďování a rovněž ke represím v souvislosti s uplatňováním politických práv a názorů. Zprávy se zmiňují např. o rozehnaní nenásilné demonstrace v Biškeku dne 18. 3. 2017 se zatčením řady účastníků. Pro posouzení věrohodnosti azylového příběhu prezentovaného stěžovatelem a) tak není stěžejní, že shromážděné informace nereferují přímo o mítinku dne 27. 2. 2017 v oblasti Jalalabat, na němž mělo dojít k jeho prvnímu zadržení. Vyplývá z nich totiž minimálně to, že k obdobným incidentům v zemi původu dochází. Není proto možné bez dalšího konstatovat, že stěžovatelem a) tvrzené skutečnosti nejsou založeny na pravdě. Na první pohled je totiž zřejmá korelace mezi jeho výpovědí a obecnými informacemi o zemi původu. Jinými slovy, azylový příběh stěžovatele a) lze označit za konzistentní a za souladný s dosud shromážděnými informacemi o zemi původu. I proto není zásadní, že tyto informace přímo nereferují o mítinku, na němž mělo dojít k prvnímu zadržení stěžovatele a). To totiž neznamená, že tato skutečnost nemohla nastat, tím spíše, když nastala skutečnost obdobná. Informace plynoucí ze zpráv o zemi původu nijak nevylučují, že se mítink v oblasti Jalalabat mohl konat, a že na něm mohlo dojít k zadržení stěžovatele a), přestože tato událost není v obecných informacích o zemi původu shromážděných žalovaným zmiňována. Z důvodu absence podkladů, které by se konkrétněji vyjadřovaly k postavení členů opozičních stran, konkrétně strany Ata Meken, tak nelze učinit kvalifikovaný závěr o tom, zda jsou výpovědi stěžovatele a) věrohodné, či nikoliv, a zda je tedy přiměřeně pravděpodobné, že mohl být terčem pronásledování ze strany státních orgánů. Ani fakt, že stěžovatel a) vycestoval ze země původu bez větších obtíží, sám o sobě nemusí nutně svědčit o tom, že jeho tvrzení o potížích v zemi původu není věrohodné. (...) Rovněž skutečnost, že stěžovatel a) nebyl zadržen v souvislosti se svou účastí na mítinku v Biškeku krátce po svém prvním zadržení, nemusí nutně svědčit o nevěrohodnosti jeho tvrzení o potížích v zemi původu. Stěžovatel a) tvrdil, že byl poprvé zadržen na mítinku dne 27. 2. 2017, tedy asi 3 týdny před konáním mítinku v Biškeku. Nemohl tak mít dlouhodobé problémy s policií, respektive nic takového k dané době ani netvrdil. Naopak uvedl, že před prvním zatčením žádné problémy s policií neměl. Obdobně jako v případě bezproblémového vycestování ze země nelze ani v tomto případě vyloučit, že policejní úřad v Biškeku nemusel v krátké době po prvním mítinku disponovat relevantními podklady týkajícími se stěžovatele a). Biškekek je vzdálen stovky kilometrů od oblasti Jalalabat, kde se konal mítink, na němž došlo k prvnímu zadržení stěžovatele a). Ošská oblast, do níž byl stěžovatel a) policisty převezen, je pak od Biškeku ještě vzdálenější. Žalovanému lze přisvědčit v tom, že neznalost dalších organizátorů na mítinku, na němž došlo k zadržení stěžovatele a), by zakládala určité pochybnosti o věrohodnosti jeho tvrzení, že se tohoto mítinku aktivně účastnil jako spoluorganizátor. Z protokolu o pobororu se stěžovatelem a) se však přímo nepodává, že by tento neznal žádné další organizátory, jak uvedl žalovaný ve svém rozhodnutí. Vyplývá z něj pouze to, že stěžovatel a) neznal další organizátory, kteří nebyli z oblasti Oš. Stěžovatel a) při pobororu uvedl jména dalších dvou osob, které měly mítink spoluorganizovat, což koresponduje s tím, že podle jeho navazující odpovědi měly být z oblasti Oš zadrženy právě 3 osoby včetně stěžovatele a). Při hodnocení výpovědi stěžovatele a) je třeba zohlednit, že tato nebyla poskytnuta v jeho rodném jazyce, pročesť nemusí být některá vyjádření zcela precizní. Lze-li některá jeho vyjádření chápat různými způsoby, nelze se a priori přiklonit k tomu smyslu, který založí rozpornost jeho výpovědi, a na základě toho dovozovat pro žadatele nepříznivé následky v podobě hodnocení jeho tvrzení jako nevěrohodného. Žalovaný má vést poboror tak, aby byly nejasnosti vysvětleny přímo na místě (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 4. 2019, č. j. 5 Azs 207/2017 - 36, či ze dne 24. 2. 2004, č. j. 6 Azs 50/2003 - 89). Městský soud v napadeném rozsudku dále uvedl, že stěžovatel a) již neměl po svém propuštění dne 20. 7. 2017 žádné problémy s policií až do vycestování s rodinou v únoru 2018. Z výpovědi stěžovatele a) založené ve správním spise však vyplývá, že k jeho poslednímu zadržení došlo kolem 20. 9. 2017. Propuštěn byl teprve po prezidentských volbách přibližně dne 20. 10. 2017. Navíc nelze ze skutečnosti, že stěžovatel a) neodcestoval s rodinou bezprostředně po posledním útoku, činit zásadní závěry o tom, zda mu bude v případě návratu do země původu brožit pronásledování. Časový odstup mezi posledním propuštěním stěžovatele a) dne 20. 10. 2017 a opuštěním země dne 7. 2. 2018 není příliš dlouhý, a to navíc za situace, kdy dle svého tvrzení měl stěžovatel a) obdržet informaci o budoucí politické ústce v prosinci roku 2017 a téhož měsíce měl začít vyřizovat odjezd svůj i své rodiny ze země původu. V tomto kontextu je navíc nutné opětovně zdůraznit, že v dané době proběhly v zemi původu stěžovatelů volby, což může mít vliv na změnu frekvence, resp. pozastavení zadržování stěžovatele a), ovšem nelze z toho učinit závěr o tom, že stěžovateli a) už zadržování pro futuro nebrozí. (...) Ze zpráv o zemi původu však nelze dospět ani k závěru, zda stěžovatelům v případě jejich návratu do země původu broží azylově relevantní nebezpečí vzhledem k tomu, jaké měl stěžovatel a) postavení před opuštěním země původu [zdejší soud vzal na vědomí,

že se žalovaný zabýval problematikou navrátilců žadatelů o azyl do země původu, ovšem to se opět týkalo pouze běžných žadatelů o azyl, nikoliv osob v postavení obdobném tomu, které má stěžovatel a)]. V této části tedy shledává Nejvyšší správní soud shromážděné materiály za nedostatečné pro to, aby mohla být řádně posouzena jak věrohodnost stěžovatele a), tak rovněž hrozba pronásledování v případě jeho návratu do země původu. V projednávaném případě navíc nejsou materiály o zemi původu a pohovor se stěžovatelem a) jedinými prostředky, na jejichž základě může žalovaný posoudit, zda jsou tvrzení stěžovatele a) věrohodná. Za takový prostředek je možné v posuzované věci považovat rovněž protokol o pohovoru s manželkou stěžovatele a), respektive porovnání a míru shody skutečností v něm uvedených se skutečnostmi uvedenými stěžovatelem a). Na základě výše uvedeného lze konstatovat, že tuto povinnost žalovaný nesplnil, neboť z jím shromážděných podkladů nebylo možné učinit závěr o tom, zda jsou tvrzení stěžovatele a) věrohodná, či nikoliv. Nebylo tedy ani možné kvalifikovaně rozhodnout o jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany.“

[15] Žalovaný proto v dalším řízení znovu a tentokrát komplexně i ve vztahu k řádně skutkově zjištěné pozici manžela stěžovatelky a) v zemi původu posoudí, zda i samy stěžovatelky nemohou mít odůvodněný strach z pronásledování z důvodu jeho zastávání určitých politických názorů ve smyslu § 12 písm. b) zákona o azylu [příp. zda jim nehrozí nebezpečí vážné újmy lidského či ponižujícího zacházení nebo trestání ve smyslu § 14a odst. 1 ve spojení s odst. 2 písm. b) zákona o azylu], a to s ohledem na závěry vyslovené v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2021, č. j. 7 Azs 354/2020 – 31, týkající se věrohodnosti výpovědi manžela stěžovatelky a), resp. i jí samotné. Zároveň v případě udělení mezinárodní ochrany manželce stěžovatelky a) žalovaný znovu posoudí, zda nejsou dány důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny dle § 13 zákona o azylu stěžovatelkám.

IV. Závěr a náhrada nákladů řízení

[16] Nejvyšší správní soud s ohledem na výše uvedené shledal kasační stížnosti důvodnými, pročez podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil napadený rozsudek městského soudu. Jelikož již v řízení před městským soudem byly dány důvody pro zrušení rozhodnutí žalovaného, přistoupil Nejvyšší správní soud v souladu s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s. rovněž ke zrušení tohoto rozhodnutí a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení. Žalovaný je v dalším řízení vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vyjádřeným v tomto rozsudku [§ 78 odst. 5 ve spojení s § 110 odst. 2 písm. a) s. ř. s.].

[17] Protože Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek městského soudu a zároveň zrušil i rozhodnutí žalovaného, rozhodl také o náhradě nákladů řízení, které předcházelo zrušenému rozhodnutí městského soudu (§ 110 odst. 3 věta druhá s. ř. s.). Výrok o náhradě nákladů řízení se opírá o § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. (ve spojení s § 120 s. ř. s.), podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Stěžovatelky měly ve věci úspěch, náleží jim proto náhrada důvodně vynaložených nákladů řízení proti žalovanému, který úspěch neměl.

[18] Stěžovatelkám v řízení o žalobě žádné náklady nevznikly, neboť jsou osvobozeny od soudního poplatku [§ 11 odst. 2 písm. i) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích], nebyly zastoupeny advokátem a z obsahu spisu nevyplývá, že by jim v řízení nějaké další náklady vznikly.

[19] V řízení o kasační stížnosti byly stěžovatelky taktéž osvobozeny od soudního poplatku. Náklady řízení o kasační stížnosti tedy sestávají toliko z náhrady nákladů zastoupení advokátem, a to za 2 úkony právní služby dvou stěžovatelek: 1) převzetí a příprava zastoupení, 2) podání

pokračování

kasační stížnosti [§ 11 odst. 1 písm. a) a d) ve spojení s § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., advokátní tarif ve spojení s § 35 odst. 2 s. ř. s.]. Za tyto úkony náleží odměna ve výši 2 x 2 x 0,8 x 3 100 Kč, tj. 9 920 Kč [§ 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bod 5 advokátního tarifu] a náhrada hotových výdajů ve výši 2 x 2 x 300 Kč, tj. 1 200 Kč (§ 13 odst. 4 advokátního tarifu). Zástupce stěžovatelek není plátcem DPH. Celkem tedy náklady řízení o kasačních stížnostech činí 11 120 Kč.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 15. července 2021

JUDr. Miluše Došková
předsedkyně senátu